האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في اسرائيل
The Association for Civil Rights in Israel

1 בנובמבר 2026

לכבוד
ניצב עו"ד עירן נהון
<u>היועץ המשפטי למשטרה</u>

שלום רב,

הנדון: **<u>חובת המשטרה לפרסם את נהליה לציבור ולייעו בדבר נהלים שלא הותרו לפרסום</u>**

אנו פונות אליך מאחר שהמשטרה אינה עומדת בחובותיה מכוח החוק, פקודות המשטרה ופסיקת בית המשפט, בעניין פרסום נהליה לציבור הרחב. קיימים נהלי משטרה שאינם זמינים באתר האינטרנט של המשטרה, ורשימת הנהלים שלא הותרו לפרסום לא עודכנה מזה **קרוב לחמש שנים**. על כן, נדרוש כי יפורסמו לאלתר באתר המשטרה ויהיו זמינות במנוע החיפוש המשטרתי באתר הגרסאות העדכניות של כלל נהלי המשטרה שחובה לפרסם לציבור, וכן כי תעודכן רשימת הנהלים שלא הותרו לפרסום ויופיע מידע על נהלים אלו במנוע החיפוש.

1. ב-2018 עתרנו לבית המשפט לעניינים מנהליים (עת"מ (י-ם) 65106-07-18 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משטרת ישראל** (28.6.2020)), בדרישה לחייב את המשטרה לפרסם לציבור את כלל נהליה, לאחר שנמנעה מלעשות כן במשך שנים רבות. זאת, חרף חובתה לפרסם את הנהלים באופן יזום מכוח סעיף 6(א) לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (להלן: **החוק**), הקובע כי "רשות ציבורית תעמיד לעיון הציבור את ההנחיות המינהליות הכתובות שעל פיהן היא פועלת ושיש להן נגיעה או חשיבות לציבור". בעתירה צוין כי פרסום הנהלים יאפשר לציבור לקבל מידע רלוונטי וחשוב הנוגע לזכויותיו ולגבולות הסמכות של השוטרים, ויאפשר ביקורת על התנהלות שוטרים שבאים במגע עם אזרחים.

2. המשטרה לא חלקה על חובתה להעמיד לעיון הציבור את ההנחיות המינהליות שמכוחן היא פועלת, וביום 28.6.2020 נתן בית המשפט תוקף של פסק דין להתחייבותה לפרסם את נהליה באתר האינטרנט שלה (להלן: **אתר המשטרה** או **האתר**), וליידע את הציבור באתר על הנהלים שלא פורסמו בהתאם לחריגים הקבועים בחוק (להלן: **פסק הדין**).

3. בעקבות הגשת העתירה עודכן המתווה לפרסום נהלי המשטרה בפקודת המטה הארצי מס' 01.02.01, שכותרתה היום "פקודת הנהלים" (להלן: **הפקודה**). בהתאם לפסק הדין, קובע סעיף 17ג(1) לפקודה כי על המשטרה לפרסם את נהליה באתר, ואילו סעיף 17ג(2) לפקודה קובע כי באשר לנוהל שלא הותר לפרסום בהתאם לחריג שבסעיף 9 לחוק, יש לפרסם באתר הערה הכוללת את מספרו; שמו או פרפרזה לגביו (אלא אם כן החיסיון אינו מאפשר זאת); והעילה בעטיה תוכנו לא פורסם. המשטרה אכן פרסמה מסמך הכולל פרטים אלו, תחת הכותרת "רשימת נוהלי משטרת ישראל שחוק חופש המידע חל עליהם ולא פורסמו בהתאם לסייגים הקבועים בסעיף 9 לחוק" (להלן: **רשימת הנהלים שלא הותרו לפרסום**).

4. אולם, מבדיקתנו עולה כי ישנם נהלים בעלי חשיבות לציבור המתייחסים לקשר בין המשטרה לאזרחים, אשר אינם מפורסמים באתר, בניגוד לחוק, לפקודה ולפסק הדין. למען הסר ספק,

יצוין כי נהלים אלו אף אינם מופיעים ברשימת הנהלים שלא הותרו לפרסום. כך, למשל, נוהל אג"ם מס' 220.010.12, "נוהל הפעלה ושימוש במכת"ז" (להלן: **נוהל מכת"ז**), אינו מופיע במנוע החיפוש "פקודות ונהלים" באתר (להלן: **מנוע החיפוש**). באתר נמצאת גרסה של הנוהל שבוטלה ביום 1.1.2024 (כאן), אך יש להניח כי קיימת גרסה עדכנית, שכן המשטרה לא חדלה משימוש באמצעי זה לפיזור הפגנות. גרסה זו אינה מפורסמת לציבור, חרף חשיבותה, ויש לפרסמה לאלתר. דוגמה נוספת היא נוהל את"ל מס' 03.03.01, "קריטריונים לזכאות כלכלה", אשר אינו זמין באתר, על אף שמדובר בנוהל בעל חשיבות רבה לציבור, היות וקבועים בו הרכב המזון שיש לספק לעצורים ומעוכבים ופרטים בנוגע לזכאותם למזון.

5. בנוסף, על פי המצוין באתר, רשימת הנהלים שלא הותרו לפרסום לא עודכנה מאז יום 9.1.2022, קרי, **לפני כמעט חמש שנים**, על אף שבלתי מתקבל על הדעת שבמשך תקופה כה ארוכה לא גובש אף נוהל חדש שהוחלט שאין לפרסמו ולא בוטל אף נוהל שברשימה.

6. מכאן, שישנם נהלים שהמשטרה מחויבת לפרסם ואינה עושה כן, וכן נהלים שהיא החליטה לאסור את פרסומם מבלי להודיע על כך – שניהם **בניגוד לדין**. ויודגש, כי על פי פסקה 7 לפסק הדין וסעיף 3(ג) לפקודה, נוהל יהיה בעל תוקף רק אם הוא פורסם בהתאם להוראות הפקודה. כלומר, כל נוהל שיש לפרסמו אך אינו זמין כיום לציבור, אינו בתוקף עד שהפגם יתוקן.

7. יצוין, כי קיימים גם נהלים שאינם זמינים במנוע החיפוש, אך ניתן למצאם באתר המשטרה באמצעות חיפוש במנוע חיפוש חיצוני כגון גוגל (למשל: נוהל אג"ם מס' 221.110.03, "היערכות מבצעית באירועים המוניים"; נוהל אג"ם מס' 220.010.22, "הפעלה ושימוש ברחפן מטיל קפסולות גז מדמיע"; נוהל אג"ם מס' 220.010.23, "נוהל הפעלה ושימוש ברובה 'אביב'"). כאשר נוהל אינו זמין במנוע החיפוש המשטרתי, קיים ספק באשר לתקפותו, ובפרט כאשר ישנם נהלים אשר חיפושם במנוע חיפוש חיצוני מוביל רק לגרסאות קודמות שלהם, דוגמת נוהל מכת"ז (לדוגמאות נוספות ראו: נוהל אג"ם מס' 220.010.10, "הטיפול המשטרתי באירועי הפרות סדר"; נוהל אג"ם מס' 220.010.11, "הפעלת אמצעים באירועי הפרות סדר"; נוהל אג"ם מס' 220.010.16, "הפעלה ושימוש בפריטי גז מדמיע"). על מנת לקיים את תכליתו של סעיף 6(א) לחוק, יש לדאוג לכך שכלל נהלי המשטרה התקפים והעדכניים, למעט אלו שלא הותרו לפרסום, יהיו זמינים לציבור באופן אפקטיבי וניתנים לאיתור במנוע החיפוש.

8. יוער בהקשר זה, כי מן הראוי לשלב במנוע החיפוש גם מידע על הנהלים שלא הותרו לפרסום. כך, העובדה שנוהל לא פורסם תהיה נגישה לאדם המחפש אותו, גם אם אינו מודע לכך שקיימת רשימה מרוכזת של נהלים שלא הותרו לפרסום.

9. לאור כל האמור לעיל, אנו דורשות כי **יפורסמו לאלתר באתר המשטרה ויהיו זמינות במנוע החיפוש של נהלי המשטרה הגרסאות העדכניות של כלל נהלי המשטרה שחובה לפרסם לציבור**. כן נדרוש כי **תעודכן באתר רשימת הנהלים שלא הותרו לפרסום וכי יופיע מידע על נהלים אלו במנוע החיפוש של נהלי המשטרה**. יודגש, כי אין מדובר בחובה חד-פעמית אלא כזו שעל המשטרה למלא באופן יזום בכל עת, מבלי להמתין לפניות מסוג זה.

בברכה,
עדן גלעד, עו"ד

העתק: עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה